

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jonstoni Historia Naturalis

Ioann. Jonstoni|| Historiae Natvralis|| De|| Piscibvs|| Et Cetis|| Libri V||

Jonston, Jan

Heilbrunna, MDCCLXVII.

VD18 90529014

Illustration: Tab. VI. Tania astra [...]

urn:nbn:de:gbv:45:1-11089

Tania altera

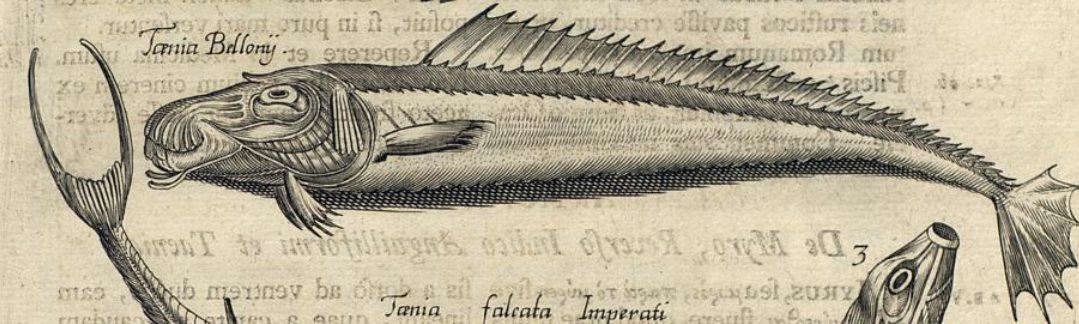

2

Meer haub

Tania.

Tania Ballonij

Tania falcata Imperati

3

Canis Carcharias

Großer Merhund

4

Canis Carcharia species alba

Ein ander art. Meer oder Wallhunds

Canis Carcharias albus

tas reddidit, tres apud scriptores *descriptions* sese offerrunt. Una est corpore longo, tenui, stricto, flexili; tenuitatis tantae, ut ossa vertebrarum spinaeque quibus firmatur, carne non tecta, appareant. Caput ei depresso, ossibus multis constans. Oculi magni, rotundi, pupilla exigua ad branchias pinna utrinque unica ad notandum data; in prona parte villos habet ad caudam usque, in quos et cauda terminatur. Flammae modo cum natat movetur; inde nomen Flambo a Gallis accepit. Altera corpore est priori similis, eoque argenteo, ad tres interdum cubitos excrefcit; branchiae ei, praeter quae ad pinnas, sub maxilla inferiore duae ruffae ejus coloris dorfi villi et cauda, maculae in parte prona purpureae, rotundae, certo spatio a se distantes. Ventri-

culus magnus et longus. *Intestina* sine ullis gyris. Cor compressum, hepar ex albo rufescens. Lien, et fel adeo parva, ut ferme visum effugiant.

Tertia Falce nuncupatur, quod falcem messoream referat. Est ulnam longa, palmum lata, tota in gyrum quibusdam veluti crenis serrata, Capite deformi, ut simiam dicas oculis magnis. In lateribus linea visitur aspera; pinna in tergore unica, continua, subrubra, duae sub branchiis totidemque sub sterno. Polypi modo mollis est; et perfrixus vel affusus in quoddam veluti gluten resolvitur. Huc pertinet Piscis, quem *Iridem marinam* non absone dixeris. Solis quodammodo aristis et cute constat, et rubro, amethystino, caeruleo et aureo colore variat; quin rectius quam praecedens *Tenia falcata* dicetur.

CAPVT III.

De Pelagiis Cartilagineis.

ARTICVLVS I.

De Cartilagineis in genere.

Cartilaginei pisces dicuntur, qui pro dorfi spina spinea Cartilaginem habent. Graeci *Χορδοκάρυγα* olim dixerunt; Aristoteles *σελάχι* et *σελάχια* primus, a splendore cutis, ut testatur Galenus, qua noctu lucent, vocavit. Duo autem talium sunt genera. Planum unum, in quo alii aspera, alii laevi cute sunt praediti; alii spinis carent, quidam iis armantur; Alterum longum et rotundum, qui Galeno *γαλεοί* et *γαλεώνυμοι*, Aristoteli *γαλεοί*, *γαλεοειδεις*, aliquando et *γαλεόδη*, από της γαλήης, id est, mustela terrestri, seu quod corporis similitudine eam referant, seu quod quaedam communia habeant, inter quae *jecur* adiposum, in oleum resolubile, dicuntur. Tribuitur hoc nomen et Cancellularum generi, quod Aelianus secundum et varium, Oppianus tertium ponit, utrumque in coeno volutari, addit. Magnitudo etiam minorum inter mares ultra cubitum. Spinam Cartilagineam branchias detectas, quod cartilagine tegumenta earum constent, pinnas duplices et utrinque quinas habere, nullo discreto adipi carni ventrive adhaerescente pinguescere, ova ea specie, qua aves habere, commune omnibus. *Locus* illo-

rum variat. Plana parte inferiore supinaque habent; oblongis in lateribus adhaerent, et tegumenti loco quinque habent foramina. Cor pentagonum, jecoris, et ejus gemini lobi substantia adipea, fel in jecore situm, appendices supra ventriculum exeuntes, Galeis propria sunt. Vulvae, quas qui ova pariunt, in binos sinus partitas, et sub praecordiorum septo constitutas habent, ad avium naturam vergunt; ad easdem in gravidis veluti mammae albiae visuntur. Os supina parte esse, non omnibus convenit, in extremo quaedam rostro habent; quibus ita situm est, cibum corripere, nisi conversi resupinentur, nequeunt; sic et piscium quos insectantur saluti, et ipsorum commodo consuluit Natura. Immodica satietate isti interirent; illi, dum moram sese convertendo neccunt, effugiunt. Sexus duplici dignoscitur nota. Maribus binna quaedam circa excrementi ostium propendent: minores iidem. Foeminae majores, illis destituuntur. *Locus* cartilagineis mare est; sed alii in pelago, alii in profundo coeno morantur. Cum pariendi tempus instat, vada et littora petunt.

Cibus

Plin. H.N.
l. 9. c. 24.

b Aelian. H.
A. l. 1. c. 55.
c Oppian.
Halieut. l. 1.
v. 378.

d Arist. H.A.
l. 1. c. 5. et 2.
6. 13.

Arist. H.A.
l. 5. c. 5.